

2. Švec, Miroslav. "Slovakia's Integration into the European Union: A Legal and Political Analysis." Springer, 2005.
3. Андрійко В. Етапи зовнішньополітичного співробітництва між Чеською і Словацькою Республіками (1993-2006 рр.) // Науковий вісник ужгородського університету. Серія Історія, Випуск №18. – Ужгород, 2007.
4. Švec, Miroslav. "The Legal Aspects of Slovakia's Integration into the European Union." *Slovak Journal of International and European Law*, vol. 11, no. 1, 2004, pp. 1-22.
5. "Slovakia's EU Membership: A Success Story" by the European Union Institute for Security Studies (2014): https://dgap.org/system/files/article_pdfs/2014_06_dgapanalyse_slovakia_www_fin
6. Benchmarking of local production systems in Eastern Europe and Ukraine. V Kuryliak, I Lishchynskyu, M Lyzun, N Komar. *Management & Gouvernance*, 2017. 11

Софія КАМІНСЬКА

студентка Західноукраїнського
національного університету

ЄВРОПЕЙСЬКА ІНТЕГРАЦІЯ БОЛГАРІЇ

Болгарія, розташована на східному узбережжі Чорного моря, довгий час була важливим учасником політичних і культурних процесів у Європі. Європейська інтеграція Болгарії стала не лише метою, а й важливим етапом в історії країни. Її шлях був покладений на самому початку 1990-х, коли країна проголосила незалежність від колишнього радянського впливу.

Після "палацового" перевороту 1989 року Болгарія змінила свою зовнішньополітичну стратегію, віддалившись від впливу СРСР і спрямовуючись на Захід. Хоча БКП/БСП залишалася при владі, країна розпочала активну переорієнтацію зі Сходу на Захід з метою повернення до Європи, від якої вона була відірвана протягом півстоліття. 23 червня 1990 року лідер Зеленої партії, Соломон Пасі, вніс пропозицію про вступ Болгарії до НАТО, хоча реакція залу була негативною. Проте, через місяць МЗС Болгарії прийняло запрошення на встановлення дипломатичних стосунків з НАТО, яке було зроблено лідерами країн-членів альянсу під час саміту у Лондоні 6 липня 1990 року. Саме тому 1 серпня 1991 року болгарський парламент прийняв рішення не продовжувати Договір про дружбу, співпрацю і взаємодопомогу, укладений з СРСР у 1967 році. Варто відзначити, що перші кроки в напрямку Європи були зроблені в економічній сфері. Восени 1990 року Болгарія стала членом Міжнародного валютного фонду та Світового банку, отримавши фінансову допомогу, без якої трансформаційні процеси в її економіці були б неможливі. Президент Ж. Желев

на Генеральній Асамблеї ООН у вересні 1990 року заявив про відхід Болгарії від доктрини обмеженого суверенітету (так званої доктрини Брежнєва) і наголосив на проведенні самостійної зовнішньої політики. Головним пріоритетом країни було проголошено вступ до європейських та євроатлантичних структур, насамперед до НАТО та Європейського Союзу. Саморозпуск на початку 1991 року РЕВ та ОВД, створених Радянським Союзом у Центрально-Східній Європі, полегшив процес зближення колишніх радянських сателітів із Заходом, спрямований на зміцнення національної безпеки та пошук гідного місця у європейському цивілізаційному просторі.

Основний юридичний документ, який встановив порядок кроків Болгарії у напрямку вступу до Європейського Союзу, є підписана і ратифікована угода про асоціацію між Болгарією та Європейським Співтовариством у 1993 році. Ця угода визначає основні цілі, правила і кроки, які має здійснити Болгарія на своєму шляху до вступу в ЄС, а саме:

- 1) Запропонувати спосіб політичного спілкування, який би був вигідним для обох сторін та сприяв розвитку їхніх тісних політичних зв'язків.
- 2) Здійснити послідовні кроки для створення зони вільної торгівлі між ЄС та Болгарією, щоб вона охопила всі аспекти їхньої торговельної взаємодії.
- 3) Підтримувати торгівлю та економічні зв'язки між сторонами для сприяння активному економічному зростанню та підвищенню рівня достатку в Болгарії.
- 4) Сприяти зусиллям Болгарії в проведенні економічних реформ і переходу до ринкових умов;
- 5) Розробити послідовну програму для інтеграції Болгарії в ЄС та відповідно до ринкових умов встановити нові правила для виконання вимог ЄС.
- 6) Виробити інституційний механізм, спроможний забезпечити ефективну асоціацію Болгарії з ЄС.

Після підписання цього документу Болгарія розпочала важливий процес внесення глибоких змін у своє національне законодавство, державну адміністрацію та економіку з метою впровадження європейських стандартів. Перші кроки Болгарії в цьому напрямку включали в себе внесення змін до правил торгівлі з країнами-членами Європейського Співтовариства, що передбачали нові митні тарифи та сприяли безмитному або з низьким митним відсотком ввезенню товарів з ЄС, а також надавали преференційні умови для імпорту національного продукту.

1 лютого 1995р. Болгарія стала асоційованим членом Європейського Союзу і 16 грудня того ж року подала заявку на вступ до ЄС. Варто відмітити, що реальне просування в переговорах почалося тільки в 1999р. Активно готуючись до вступу в ЄС, уряд ще у 2000р. ухвалив постанову «Про координацію діяльності з підготовки РБ до вступу в ЄС і проведення переговорів про

приєднання», за якою створювалися нові урядові структури: Рада Європейської Інтеграції з прем'єром і керівниками провідних міністерств; Координаційна рада з підготовки Болгарії до вступу в ЄС; відділ «Євроінтеграції і відносин з МФО»; Управління Європейської Інтеграції в складі МЗС; група проведення переговорів про приєднання до ЄС зі спеціальним представником уряду; 30 робочих груп по приєднанню до ЄС у межах уряду. Новий уряд С. Сакскобурготського до кінця 2001р. вніс у Народні Збори проекти 20 законів, які були спрямовані на прискорення адаптації до правових норм ЄС і розпочав розробку ще 27 позицій, з яких 14 виконали до лютого 2002р. У лютому 2002р. уряд прийняв «Національну стратегію прискорення переговорів про вступ до ЄС», плануючи до кінця 2003р. виконати 2 останні позиції (їх виконали у 2002р.) і завершити переговори. Таким чином, активізація дій уряду в напрямі євроінтеграції була очевидною.

Але був і ряд факторів, який гальмував вступ Болгарії у ЄС. По-перше, країна мала низький рівень економічного розвитку, що було відчутно навіть після зростання ВВП. По-друге, недостатність іноземних інвестицій та високий рівень безробіття також ставили під сумнів здатність країни адаптуватися до вимог ЄС. По-третє, високий борг країни та зростання торговельного дефіциту перевищували норми ЄС. По-четверте, у приватному секторі було багато перешкод для розвитку, таких як бюрократія та недостатня підтримка банків. По-п'яте, технологічне відставання провідних галузей економіки від європейських стандартів ускладнювало ситуацію. По-шосте проблеми з тіньовою економікою, корупцією та необхідність реформ у судовій системі ставили під сумнів готовність Болгарії до вступу в ЄС.

Проте Євроінтеграційні процеси у Болгарії були вже незворотними. Після одинадцятирічного очікування Болгарія разом із сусідньою Румунією були приєднані до ЄС. Прем'єр-міністр С. Станішев охарактеризував вступ Болгарії до ЄС як історичну подію, що символізує для неї остаточне падіння Берлінської стіни. Однак, приймаючи Болгарію до ЄС, Рада Європи зробила низку застережень та вимог щодо необхідних реформ. Країна була зобов'язана змінити свою конституцію для відповідності європейським стандартам, впровадити новий Цивільний кодекс та провести судову боротьбу з корумпованими чиновниками, зокрема в органах самоврядування та митній службі. Хоча вступ до ЄС був важливим кроком для Болгарії, залишалося багато роботи щодо підвищення життєвого рівня населення та вдосконалення системи управління та правосуддя. Але, не зважаючи на ці виклики, приблизно 70-75% населення країни позитивно сприйняли цей крок болгарської влади, підтверджуючи важливість та значення вступу до Європейського Союзу.

Болгарія пройшла довгий та складний шлях до Європейського Союзу. Упродовж всього періоду євроінтеграції в країні відбувалися послідовні

політичні та соціально-економічні зміни. Після півтора десятка років радикальних змін у всіх сферах життя Болгарія змогла довести Європі, що вона є гідним членом співтовариства. Євроінтеграційний шлях Республіки Болгарія має неоціненне значення і є невід'ємною складовою політичного розвитку Європи. Досвід, що дає нам історія Болгарії є надзвичайно важливим для України, адже ми можемо почерпнути багато важливих елементів на шляху інтеграції своєї національної держави до складу об'єднаної Європи.

Список використаних джерел:

1. Павликівська Т. *Розвиток Республіки Болгарія в контексті євроінтеграції* / Науково-інформаційний вісник Івано-Франківського університету права ім. короля Данила Галицького. 2010. [с.16-22].
2. Бурдяк В. *Політика постсоціалістичних України і Болгарії в руслі європейської інтеграції та системи безпеки* // Дриновський збірник. 2011. [с.385–398].
3. Тодоров І.Я. *Євроатлантична інтеграція Болгарії як складова модернізаційних процесів* // Дриновський збірник. 2011. [с.373–378].
4. Кирилич В. *Євроінтеграційний шлях Республіки Болгарія: досвід для України* // Політика і час. - 2005. - № 11. [с.42-48].
5. Ліщинський, І. (2016). *Стратегія формування полюсів зростання в Болгарії*. Вісник Тернопільського національного економічного університету, (3), 61-71.
6. Savelyev, Y., Lyzun, M., Kuryliak, V., & Lishchynskyy, I. (2021). *Economic integration of the Visegrad Four and Ukraine in the context of historical narratives and global challenges*. *European Journal of Sustainable Development*, 10(2), 44-44.

Наталія МЕЛЬНИЧУК

студентка Західноукраїнського
національного університету

ЄВРОПЕЙСЬКА ІНТЕГРАЦІЯ ІТАЛІЇ

Після Другої світової війни Італія опинилася в скрутному становищі, зазнавши значних руйнувань інфраструктури, промислових об'єктів та житлового фонду внаслідок бойових дій і бомбардувань. Країна переживала економічний колапс, зростання безробіття, нестачу продовольства та інших ресурсів. Ця критична ситуація змусила італійське керівництво шукати нові шляхи відновлення та зміцнення позицій на міжнародній арені. Зближення з країнами Західної Європи розглядалося як можливість відновити політичну та економічну стабільність, подолати наслідки війни та повалення фашистського режиму Беніто Муссоліні, який привів Італію до катастрофи [1].